

- א) [מוספתא פ"ה, ט] [קדושין כד. וט"ו],
- ב) [עירובין פג. וט"ו],
- ג) [מוספתא פ"ד],
- ד) [בבא מציעא ט"ז],
- ה) [בבא מציעא ט"ז],
- ו) [בבא מציעא ט"ז],
- ז) [בבא מציעא ט"ז],
- ח) [בבא מציעא ט"ז],
- ט) [בבא מציעא ט"ז],
- י) [בבא מציעא ט"ז],
- יא) [בבא מציעא ט"ז],
- יב) [בבא מציעא ט"ז],
- יג) [בבא מציעא ט"ז],
- יד) [בבא מציעא ט"ז],
- טו) [בבא מציעא ט"ז],
- טז) [בבא מציעא ט"ז],
- יז) [בבא מציעא ט"ז],
- יח) [בבא מציעא ט"ז],
- יט) [בבא מציעא ט"ז],
- כ) [בבא מציעא ט"ז],

מוסף רש"י

חובא בסוף התוספתא

מוסף תוספות

- א. כדי להקל עליה דאי בסתם הוה ליה לשמועיה עד דמאית. רש"י.
- ב. ואהני פירושא להחמיר עליה להניק שתי שנים. רש"י. ג. וירשא דלא פריש, אימור לפי הוצרך נחמין, והא לא איצטרך. מוס' הא"ש.
- ד. איצ"פ שלא היה צריך לפריש. מוס' הא"ש.
- ה. ועי"ש תוס' הא"ש שכי' לישב פירוש' ואלו הוסיף כדמיון. מוס' הא"ש.
- ו. דאדברא משום הכי ניהא משום. מוס' הא"ש.
- ז. דגמרינן מיניה. מוס' הא"ש.

פסקי רי"ד

בשלמא לרבא רישא ברלא פריש סיפא ברפריש אלא לרב רישא רישא ומי שסיפא פ"י בשלמא לרבא דאוקי רישא המתני שתי שנים ממש ואת על גב דסתם. רישא דקאמר מת הבן בתוך שתי שנים ה"ז [גטין] ברלא פריש שתי שנים והרי הניקתו כל צרכו. סיפא ברפריש על קאמר דוקא דפריש דהא לא איצטרך לפריש ופירש. אלא לרב רישא דאמר רישא דמתני יום אחד קאמר על כרחיך ולא הניקתו כלל ואמאי הרי זה גט הרי זה נתקיים כלום מן התנאי: קשיא. ויבין דאיתוקם רב אשי בקושיא ש"מ כרבא היתבא דאמר לתבא זה זמן הניקתו (ל) משמע שתי שנים לולד: ת"ד הרי זה גיטך על שתי שנים ואת על אבא שתי שנים וע"מ שתניק את בני שתי שנים איצ"פ שלא נתקיים התנאי הרי זה גט לפי שלא אמר לה אם תשמישי ואם לא תשמישי אם תניקי ואם לא תניקי דברי ר' מאיר והכמיה אומרים נתקיים התנאי הרי זה גט ואם לאו אינו גט קו"ל יחיד ורבים הלכה כרבים. וכתב ר"י דלי' והלכתא כרבנן. ואע"ג דק"ל דבעי תנאי כפול הני מילי באם תשמישי ואם לא תשמישי כענין שנאמר אם יעברו ואם לא יעברו וכדאיתקן שמואל ביטא ד"מ אבל בעי"מ לא דק"ל כל האומר ע"מ כאומר מעכשיו דמי. ואינו נ"ל לחלק (ט"א) דיש חילוק בין ע"מ ובין אם דאדבריה כיון דע"מ כאומר מעכשיו דמי. כ"ש דלא מהני ביה תנאה לארועי האי גיטא דהשתא באם לא מהני בעי"מ לא כ"ש אבל נ"ל דמדאיתקן שמואל לא מציון למפסק כ"י מאיר דכין דלא איפסיקא בהדיא הלכה כ"י מאיר לא מציון למסמך איתקנתא דשמואל דנ"ל שמואל לחומרא הוא דאתקן הכי בגיטא דש"מ שלא תפסל עליו מעכשיו אלא דרבי מאיר אם הוא כהן אבל לעולם להתירה לעולם בגט זה אע"ג דלא איקיים תנאיה משום דלא כפליה לתנאיה לא מציון בהדיא שפסק כ"י מאיר דאילו כן אמאי לא פסק בהדיא הלכה כ"י מאיר (ג) לא בגיטין ולא בקידושין דפליגי נמי התם ר"מ עם רבנן והלכך יש להחמיר דבריו כרבנן שהם רבים שלא

בשלמא לרבא. דאוקי רישא דמתני' ז' שנים ממש ואת ע"מ. דסתם: רישא. דקאמר מת הבן בתוך שתי שנים ה"ז גט: ברלא פריש. ז' שנים והרי הניקתו כל צרכו: סיפא דפריש. על כרחיך דוקא קאמר דהא לא איצטרך לפריש ופריש: אלא לרב רישא

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

בשלמא לרבא רישא ברלא פריש וסיפא ברפריש. פי' כקונט' כיון דלא אצטרך לפריש ופריש אמרי' דלתנאי למימר דאפילו מת לא הוי גט ואין נראה לר"י דהא גבי אצו אצטרך לפריש^א וגבי זן אצטרך לפריש לר' יהודה דאמר י"ח חודש^ב ומה שפירש נמי אלא לרב רישא שנת רישא ומאי שנת סיפא כיון דברישא

מפריש יום אחד דמי על כרחיך מת האז או הבן דקתני כגון שמת ולא הניקתו כלל ואמאי ה"ז גט הא לא נראה נתקיים כלום מן התנאי ואין נראה דלכ"ע מת הבן היינו שלא הניקתו כלל (ט) דפריש צמתני ונראה לר"י לפרש בשלמא לרבא^א כו' וסיפא דפריש דהואיל ופריש שתי שנים^ב והאי לעושה קא מכוין ואפילו מת אינו גט אלא לרב רישא כיון דרישא נמי הוי^א צמתפרש יום א' הרי נמי נמכוין לעושה כיון דפריש ואפילו מת לא ליהוי גט כמו צמפ"א: וְהוּן אָזְהוּ שְׁנֵי בְּתוּבֵינּוּ הַבָּאִין בְּאֶחָד. הַקְּשָׁה הִ"ר אֶלְחָנָן צִפְרֵק הַאוֹמֵר (קדושין דף ט"א): דפרין מקראי טובא לר' חנינא זן גמליאל דלא בני תנאי כפול לימא^א דהויא ז' כמותין הצאים כחוד וי"ל דהתם כח"כ דלמרי דהכל דלרבנן קאמר להו^א אי נמי אי הוה פריך ליה התם מכולהו צהדי הדדי הוי משמי להו דהווי שמי כמותין הצאין כחוד ועוד דשפיר (י) מנריך להו רבי חנינא זן גמליאל דהתם: וְגַמְרִינָן מִיְיָהוּ. פי' כקונטרס ולא הווי שמי כמותין הצאין כחוד דכולהו מנריך להו ר' חנינא זן גמליאל כקדושין (ג"ט) דהתם ואין נראה להר"ב רבי אלחנן דסתם לא מנריך להו אלא דמשמי להו דאין משום אחד מהן ללמוד דייבני תנאי כפול אצל לרבי מאיר דיליף דאמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתשמישי את אבא ב' שנים וחזר ואמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז לא ביטל דברי האחרון את הראשון רצתה משמשתו רצתה נותנת לו מאתים זוז אבל אמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי ג' מאות זוז ביטל דברי האחרון את הראשון ואין אחד מן הראשונים ואחד מן האחרונים מצטרפין אהייא אילימא אסיפא הרי בטל יאלא ארישא פשיטא מהו דתימא כל לקיומא תנאי מצטרפין קמ"ל: **מתני'** הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל הגיע לאנטיפרס וחזר בטל תנאו הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר בטל תנאו הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך למדינת הים והגיע לעכו וחזר בטל תנאו הרי זה גיטך כל זמן שאעבור מכנגד פניך שלשים יום היה הולך ובא הולך ובא הולך וישלש יום והיה הרי זה גט: **גמ'** למימרא דאנטיפרס בגליל^א הוה קיימא רומיניה^ב אנטיפרס ביהודה וכפר עותנאי בגליל בינתים מטילין אותו לחומרא מגורשת ואינה

מתנאי הראשון הלך לגליל ולא שהה שלשים יום וצ"ל הגט שהרי זה אצל אס לא הגיע לאנטיפרס וחזר ולאחר ימים הלך לגליל ונשתהה שלשים יום הרי זה מגורשת שזמן השלשים לא נקבע אלא משילך לגליל והרי זה גט להקיים עוד: **לכפר עותנאי**. קס"ד כפר דעתיה עכו צמיתת הים קיימא: **כל זמן שאעבור מכנגד פניך**. כשאתה שלשים יום עובר מכנגד פניך מיד יהא גט: והיה הולך ובה כו'. צמיתת^א פריך והא לא עבר שהיה הולך ובה הולך הלך היה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס וחזר לא איל לגליל וכי חזר ומשתהה הוי גיטא לך הרי זה גט: **ביתנאי** שאתי הולך מיהודה לגליל דלא לימני תלתין יומין אלא מיום שיגיע לגליל. היה הולך מגליל ליהודה והגיע לכפר עותנאי וחזר לא גיטא לך הרי זה גט: **אוקימנא** בגמרא דאנטיפרס היא בסוף ארץ יהודה עותנאי לא צא וחזר בתוך שלשים ולאחר זמן חזר והלך לגליל ממש ושהה: **מטילין אותו לחומרא**. ואמרין מגורשת ליפסל לכהונה: ואינה

הואיל ושניהם מעידים שהיה תנאי בגט זה יהיו נאמנים שלא תנשא עד שלא תקיימו קמ"ל כיון שאין ערוותן מכוונת אינן נאמנים לשווי תנאה ביטא והואיל והגט יוצא מתחת ידי האשה נאמנת לומר בעלי נתנו לי בלי תנאי ותנשא בו: **מתני'** הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס וחזר בטל התנאי. הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן עד שלשים יום והיה הולך למדינת הים והגיע לעכו וחזר בטל התנאי. הרי זה גיטך כל שאעבור מכנגד פניך שלשים יום היה הולך ובא הולך ובא הולך וישלש יום והיה הולך מיהודה לגליל והגיע לאנטיפרס היא בסוף ארץ יהודה ושתי העיריות הללו הן עומדין בין גבול יהודה וגליל. ועותנאי היא ראש גליל ואנטיפרס היא ראש יהודה והדרך שיש בין

א) וצ"ל להקל עליה דאי בסתם הוה ליה לשמועיה עד דמאית. רש"י.
 ב) ואהני פירושא להחמיר עליה להניק שתי שנים. רש"י. ג) וירשא דלא פריש, אימור לפי הוצרך נחמין, והא לא איצטרך. מוס' הא"ש.
 ד) איצ"פ שלא היה צריך לפריש. מוס' הא"ש.
 ה) ועי"ש תוס' הא"ש שכי' לישב פירוש' ואלו הוסיף כדמיון. מוס' הא"ש.
 ו) דאדברא משום הכי ניהא משום. מוס' הא"ש.
 ז) דגמרינן מיניה. מוס' הא"ש.

ה) נראה דל"ל דולד קאמר דהיינו שתי שנים. (ג) נראה דל"ל דלא משמע פסקי ר"מ לא גיטין ולא קדושין וכי.

עו.

עין משפט
נר מצוה

פסקי רי"ד (המשך)

תנשא לעלמא עד שתקיים תנאו והכי נמי אמרינן לקמן (פה) בפרק המגרש איתקין רב בגיטין וכי מן יומא דין לאפוקי מדו' ויסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו והא איהו הוא דאמר בפרק יש נוחלין (כ"ב קלו) הלכה כרבי יוסי. אלא ודאי תומרא בעלמא הוא דאתקין בגיטא לאפוקי נפשיה מפולגותא וה"ה הכי אית למימר הכא דחומרא בעלמא הוא דאתקין שמואל שלא תפסל עליו מעכשיו אלא דר' מאיר ולעולם הלכה כרבנן וכי היכי דפליגי רבנן כפליה דר' מאיר בתנאי כפול הכי נמי פליגי עליה בויין קודם ללאו דהא לא בני רבנן הין ולא כלל והכי נמי פליגי עליה בתנאי קודם למעשה דהכי אמרי' בשלחי השוכר את הבעלים (ב"מ דצ) מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא דבעי תנאי קודם למעשה ר' מאיר דתנאי אבא חלפתא אומר משום ר' מאיר וכי ובשלהי פירקין פוכח (לקמן דף עו. וע"ש דבריו רבנן) בפירוש דרבנן פליגי עליה ולא בני תנאי קודם למעשה: ת"ד אמר לה בפני שנים הרי זה גיטך ע"מ שתשמישי את אבא שתי שנים וע"מ שתניקי את בני שתי שנים וחזר ואמר בפני שנים הרי זה גיטך ע"מ שתתני לי מאתים זוז לא בטלו דבריו הראשונים את האחרונים רצתה משמשתו רצתה נותנת לו ר' זוט. פי' אמר בפני שנים וכי ולא מסרו לה כפרייהו שאם מסרו לה איגרשא לה בהאי תנאה וחו לא מצי לאתנאי תנאה אחרינא אלא כך אמר בפניהם כשאמסרנו לא אמסרנו אלא ע"מ כן וחזר ואמר לה בפני שנים וכי ומסרו לה לא בטלו וכי' וימסרו לה לא בטלו וכי' שלא בא זה להוסיף מרלא אמר לה שתתני לי מאתים זוז תוספת על תנאה הראשון ולעיקרו נמי לא בא מרלא בטל תנאו הראשון בפני אלו אלא הכי קא"ל או תנאי ראשון או מאתים זוז אבל אם לא אמר לה בפני שנים הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז וחזר ואמר לה בפני שנים אחרים ג' מאות זוז בטלו דבריו האחרונים את הראשונים ואין אחד מן הראשונים וא' מן האחרונים מצטרפין. אחיא אילימא אסיפא הרי בטל אילימא ארישא שפשיטא שמה שמעיד זה אינו מעיד זה ולא כמיניהו לשווי תנאה ביטא עד דמספרי חדא תילתא מהו דתימא כל קיומי תנאה מצטרפי קמ"ל. פי' מהו דתימא

א) וצ"ל להקל עליה דאי בסתם הוה ליה לשמועיה עד דמאית. רש"י.
 ב) ואהני פירושא להחמיר עליה להניק שתי שנים. רש"י. ג) וירשא דלא פריש, אימור לפי הוצרך נחמין, והא לא איצטרך. מוס' הא"ש.
 ד) איצ"פ שלא היה צריך לפריש. מוס' הא"ש.
 ה) ועי"ש תוס' הא"ש שכי' לישב פירוש' ואלו הוסיף כדמיון. מוס' הא"ש.
 ו) דאדברא משום הכי ניהא משום. מוס' הא"ש.
 ז) דגמרינן מיניה. מוס' הא"ש.